

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αθήνα 27 Νοεμβρίου 2020

Αριθμός Γνωμοδότησης 173/2020

ΑΤΟΜΙΚΗ

Έγγραφο ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. 103908/19-11-2020 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Υποδομών / Διεύθυνση Κτηριακών Υποδομών (Δ21).

Περίληψη ερωτήματος: Λαμβάνοντας υπόψη ότι σε έγγραφα του διενεργηθέντος αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών με τίτλο «Ανάπλαση του Κέντρου της Αθήνας» αναφέρεται ότι τα προς απονομή τρία (3) χρηματικά βραβεία (Α, Β, και Γ) ανέρχονται συνολικά στο ύψος των 128.800 ευρώ και οι προτεινόμενοι προς απονομή (και εξαγορά) τρεις (3) έπαινοι, στο συνολικό ποσό των 15.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, ενώ στην περίληψη της προκήρυξης που δημοσιεύτηκε στο ΚΗΜΔΗΣ, ενόψει του διαγωνισμού, αναφέρεται αντίθετα ότι στο ποσό των βραβείων (128.800 ευρώ) συμπεριλαμβάνεται και ο ΦΠΑ, ερωτάται αν μπορεί να γίνει εκκαθάριση του ποσού των βραβείων και η πληρωμή τους στους δικαιούχους σύμφωνα με τα ποσά που αναγράφονται στην περίληψη της προκήρυξης (ήτοι περιλαμβανομένου ΦΠΑ) ή στα λοιπά έγγραφα του διαγωνισμού (ήτοι πλέον ΦΠΑ).

Ιστορικό

Με το ως άνω έγγραφο του ερωτήματος και τα συνημμένα σ' αυτό έγγραφα, τέθηκαν υπόψη μας τα ακόλουθα:

1. Με την απόφαση Δ21/οικ 37/Φ.Α15/15-1-2019 του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίθηκε η διενέργεια πανελληνίου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών, με τίτλο «Ανάπλαση του Κέντρου της Αθήνας», με απονομή τριών βραβείων (Α, Β και Γ), ύψους 135.000 ευρώ (συνολικά) και 15.000 ευρώ για τρεις επαίνους με εξαγορά, επιπλέον δε και ποσό 25.000 ευρώ ως αμοιβή της κριτικής επιτροπής, ήτοι

συνολικά 175.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ, δεσμεύτηκε δε, με την ίδια απόφαση, ποσό 217.000 ευρώ, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η δαπάνη ΦΠΑ, όπως ρητώς άλλωστε αναγράφεται στο διατακτικό της απόφασης. Σημειωτέον ότι η μη συμπερίληψη του ΦΠΑ στο ποσό των βραβείων, επαίνων και αμοιβών της κριτικής επιτροπής προκύπτει ευθέως και από το με ημερομηνία 28-12-2018 Τεχνικό Δελτίο του Έργου, στο οποίο αναφέρεται (σελ. 9), ότι «Για την εκπόνηση πανελληνίου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών με τίτλο «Ανάπλαση του κέντρου της Αθήνας» απαιτείται ποσό 175.000 + ΦΠΑ, άρα συνολικά 217.000,00 ευρώ, το οποίο αναλύεται ως εξής ...».

2. Εν συνεχεία των ανωτέρω, εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (ΥΜΕ) με αριθμό Δ21/οικ.165/Φ.Α15/6-2-2019 η προκήρυξη του Διαγωνισμού, στο άρθρο 7 της οποίας αναφέρεται ότι το χρηματικό ποσό των τριών βραβείων θα ανέλθει συνολικά στο ποσό των 128.800 ευρώ (57.960 για το πρώτο, 42.504 για το δεύτερο και 28.336 για το τρίτο), ενώ επιπλέον μπορεί η αναθέτουσα αρχή να εξαγοράσει μέχρι τρεις προτάσεις έναντι του ποσού των 15.000 ευρώ συνολικά. Στην προκήρυξη ουδέν αναφέρεται σχετικά με αν το ποσό ΦΠΑ επί των βραβείων και επαίνων βαρύνει την αναθέτουσα αρχή (Δημόσιο) ή τους υποψήφιους που θα βραβευθούν.

3. Στην υπ' αριθ. πρωτ. Δ21/οικ172/Φ.Α 15/7-2-2019 περίληψη της Προκήρυξης που αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ και στα λοιπά μέσα δημοσιότητας (βλέπ. υπό 12 – Λοιπά Πληροφοριακά Στοιχεία) αναφέρεται (υπό 10) ότι το χρηματικό ποσό των βραβείων ανέρχεται σε 128.800 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ).

4. Τέλος, μετά τη διενέργεια του Διαγωνισμού, εκδόθηκε η απόφαση Δ21/1221/Φ.Α15/1-10-2019 του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών περί έγκρισης του αποτελέσματος του ως άνω διαγωνισμού ιδεών, στην οποία αναφέρεται επί λέξει (βλέπ. στο τέλος της σελ. 4) ότι «3. Το χρηματικό ποσό των βραβείων, ήτοι 128.800 ευρώ (πλέον ΦΠΑ 24%) και των επαίνων, ήτοι 15.000 ευρώ (πλέον ΦΠΑ 24%) καλύπτεται από την με αριθ. πρωτ. Δ21/οικ37/Φ.Α.15/15-01-2019 (ΑΔΑ....) απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.»

5. Ακολούθησε αλληλογραφία μεταξύ της ερωτώσας υπηρεσίας, της Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου και της Δ/σης Νομοθετικού Συντονισμού, σχετικά με το ζήτημα αν στο ποσό των βραβείων και των επαίνων περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ ή όχι, λόγω των αντιφατικών προβλέψεων των εγγράφων του διαγωνισμού, εν τέλει δε υποβλήθηκε το υπόψη ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

6. Στα άρθρα 1, 5, 6 και 11 της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 26804/2011 και τίτλο «Νέο πλαίσιο διενέργειας των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και γενικά των διαγωνισμών μελετών με απονομή βραβείων» (Β' 1427), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την απόφαση του ίδιου Υπουργού με αριθμό 22186/2012 (Β' 1494), οι οποίες εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 6 εδ. β' του ν. 3316/2005, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1 - Ορισμοί - έννοιες

«1. Διαγωνισμός μελετών είναι η διαδικασία με την οποία η αναθέτουσα αρχή, η οποία ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 1 του Ν. 3316/2005, επιδιώκει την εξασφάλιση μελετών ή σχεδίων ιδεών, κυρίως στον τομέα της αρχιτεκτονικής αλλά και στους λοιπούς τομείς όπως της χωροταξίας, της πολεοδομίας και των έργων πολιτικού μηχανικού, που επιλέγονται από κριτική επιτροπή μετά από σύγκριση και απονομή χρηματικών βραβείων. Ειδικότερα αρχιτεκτονικός διαγωνισμός είναι ο διαγωνισμός μελετών στον οποίο κύρια μελέτη είναι η αρχιτεκτονική μελέτη.

2. Οι διαγωνισμοί διακρίνονται σε είδη ως εξής:

α.1....

β.1. Διαγωνισμός ιδεών είναι ο διαγωνισμός που έχει ως στόχο τη διερεύνηση και αποσαφήνιση ενός θέματος με σκοπό την επιλογή της βασικής ιδέας ή τη σύνταξη του προγράμματος του έργου ή την εξεύρεση βάσης για την προκήρυξη διαγωνισμού προσχεδίων και γενικότερα την ωρίμανση της μελέτης του έργου. Στο διαγωνισμό ιδεών δεν προβλέπεται η ανάθεση στον βραβευμένο μελετητή της περαιτέρω επεξεργασίας της μελέτης του έργου. β.2...

γ.1. Διαγωνισμός ενός σταδίου είναι ο διαγωνισμός ιδεών ή προσχεδίων υλοποίησης που πραγματοποιείται σε ένα στάδιο....»

Άρθρο 5 - Προκήρυξη διαγωνισμού

«1. Η διαδικασία διενέργειας διαγωνισμού μελετών δημοσιοποιείται μέσω σχετικής προκήρυξης.

2. Στη προκήρυξη κάθε διαγωνισμού μελετών περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία, τα οποία προδιαγράφονται σύμφωνα με τους όρους της παρούσας απόφασης: ...

- Τυχόν δεσμεύσεις ως προς τα οικονομικά στοιχεία για το κόστος κατασκευής του έργου, συνοδευόμενη από ανάλυση του τρόπου υπολογισμού του....

- Ο αριθμός και το ύψος των χρηματικών βραβείων και εξαγορών.»

Άρθρο 6

«1. Περίληψη της προκήρυξης του διαγωνισμού δημοσιεύεται κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 3316/05, όπως ισχύει. Επίσης αποστέλλεται ενημερωτικά για ανάρτηση στην ιστοσελίδα της διοργανώτριας αρχής, του ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ ή του αρμόδιου κλαδικού φορέα καθώς και στην ειδική ιστοσελίδα που τυχόν θα δημιουργηθεί για τον διαγωνισμό....

Άρθρο 11 - Βραβεία - Αμοιβή κριτικής επιτροπής

«1. Στους διαγωνισμούς ιδεών το συνολικό χρηματικό ποσό βραβείων καθορίζεται κατά την κρίση της διοργανώτριας αρχής.

2... Στους διαγωνισμούς ιδεών και στις λοιπές κατηγορίες μελετών καθορίζεται κατά την κρίση της διοργανώτριας αρχής. Σε κάθε περίπτωση το συνολικό ποσό των βραβείων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 150.000 ευρώ.

3. Η κατανομή των βραβείων στους βραβευθέντες γίνεται βάσει του ακόλουθου πίνακα:

ΠΛΗΘΟΣ ΒΡΑΒΕΙΩΝ	1	2	3	4	5
3	45%	33%	22%		

4. Εφόσον προβλέπεται από την προκήρυξη η κριτική επιτροπή δύναται να προτείνει στην διοργανώτρια αρχή την εξαγορά μελετών. Η πρόταση αυτή δεν είναι δεσμευτική για τη διοργανώτρια αρχή».

7. Στα άρθρα 1, 2, 8 και 16 του ν. 2859/2000 «Κώδικας ΦΠΑ» (Α' 248) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 1

«Επιβάλλεται φόρος κύκλου εργασιών με την ονομασία "φόρος προστιθέμενης αξίας" σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Ο φόρος αυτός επιρρίπτεται από τον κατά νόμο υπόχρεο σε βάρος του αντισυμβαλλομένου.»

Άρθρο 2

«1 .Αντικείμενο του φόρου είναι:

α) η παράδοση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών, εφόσον πραγματοποιούνται από επαχθή αιτία στο εσωτερικό της χώρας από υποκείμενο στο φόρο που ενεργεί με αυτή την ιδιότητα, ...»

Άρθρο 8

«1. Παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2, θεωρείται κάθε πράξη που δε συνιστά παράδοση αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 έως 7. Η πράξη αυτή μπορεί να συνίσταται ιδίως σε:

α) μεταβίβαση ή παραχώρηση της χρήσης ενός άυλου αγαθού,...

Άρθρο 16

«1. Η φορολογική υποχρέωση γεννάται και ο φόρος γίνεται απαιτητός από το Δημόσιο κατά το χρόνο που πραγματοποιείται η παράδοση των αγαθών και η παροχή των υπηρεσιών.

2. Κατ' εξαίρεση, ο φόρος γίνεται απαιτητός:

α) κατά το χρόνο έκδοσης του τιμολογίου ή άλλου στοιχείου που επέχει θέση τιμολογίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, με εξαίρεση τις παροχές υπηρεσιών οι οποίες φορολογούνται στον τόπο εγκατάστασης του λήπτη, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 14,...

8. Στην εγκριθείσα με την **απόφαση Δ21/οικ 165/Φ.Α.15/06-02-2019** του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων **Προκήρυξη** Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού Ιδεών με τίτλο «*Ανάπλαση του Κέντρου της Αθήνας*», η οποία εκδόθηκε σύμφωνα με τις Υ.Α. 26804/2011 και 22186/2012 (σελ. 2 της Προκήρυξης), αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

Άρθρο 3^ο

«3.2. Ο διαγωνισμός χαρακτηρίζεται ως σύνθετος ανοικτός διαγωνισμός ιδεών ενός σταδίου...

3.3. Κατά τη διαδικασία του Διαγωνισμού... η κριτική επιτροπή θα επιλέξει τρεις (3) μελέτες προς βράβευση... Επίσης θα υπάρξει η δυνατότητα για εξαγορά τριών (3) αξιόλογων μελετών, επιπλέον των βραβεύσεων...»

Άρθρο 7^ο. Βραβεία του Διαγωνισμού

«Το χρηματικό ποσό των βραβείων είναι 128.800 ευρώ και κατανέμεται ως εξής:

ΒΡΑΒΕΙΟ	ΠΟΣΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1 ^ο	57.960 ευρώ	45%
2 ^ο	42.504 ευρώ	33%
3 ^ο	28336 ευρώ	22%

....

Πέραν των ανωτέρω βραβείων, μετά από υπόδειξη της Κριτικής Επιτροπής, η οποία δεν είναι δεσμευτική, η διοργανώτρια αρχή δύναται να κάνει εξαγορές (επαίνους) που

δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις τρεις (3), αντί του ποσού των 5.000 ευρώ εκάστη, ήτοι 15.000 ευρώ συνολικά...»

Άρθρο 9^ο

«9.1. Ως ημερομηνία έναρξης του διαγωνισμού ορίζεται η ημερομηνία της ανάρτησης της περίληψης ... στο ΚΗΜΔΗΣ....

9.3. Τα τεύχη του διαγωνισμού: Προκήρυξη, Φάκελος έργου- Τεχνικών δεδομένων και λοιπά παρεχόμενα στοιχεία θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα της διοργανώτριας αρχής...»

Ερμηνεία διατάξεων – Υπαγωγή

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μου από την ερωτώσα Υπηρεσία, προκύπτουν κατά τη γνώμη μου τα ακόλουθα:

10. Οι αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί, ή αλλιώς διαγωνισμοί μελετών, κατά την ορολογία της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις, συνιστούν διαδικασία με την οποία εξασφαλίζονται (αποκτώνται) από τις αναθέτουσες αρχές μελέτες ή σχέδια ιδεών, κυρίως στον τομέα της αρχιτεκτονικής, αλλά και στους λοιπούς τομείς όπως της χωροταξίας, της πολεοδομίας και των έργων πολιτικού μηχανικού, ρυθμίζονται δε στο εθνικό δίκαιο με την απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αριθμό 26804/2011, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την υπ' αριθ. 22186/2012. Οι αποφάσεις αυτές εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 6 εδ. β' του ν. 3316/2005 και παρέμειναν σε ισχύ και μετά την κατάργηση του ν. 3316/2005 με το ν. 4412/2016 (εκτός των ρητώς αναφερομένων διατάξεων, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η παρ. 6 του άρθρου 5), δεδομένου ότι δεν υπήρξε ρητή κατάργηση και των κανονιστικών πράξεων, κατά γενική δε νομολογιακή αρχή η απλή κατάργηση της εξουσιοδοτικής διάταξης δεν συνεπάγεται αυτοδίκαια και την κατάργηση των κανονιστικών πράξεων που εκδόθηκαν βάσει αυτής, αν αυτές δεν έρχονται σε αντίθεση με το νέο νομικό πλαίσιο (βλέπετε σχετικά εγκύκλιο του Υπουργού ΥΠΕΝ 23932/ΕΓΚ.1/16-5-17 (ΑΔΑ: ΨΤΡ64653Π8-ΟΨ2) με τίτλο «Παροχή διευκρινίσεων ως προς την εφαρμογή του ν. 4412/2016 σχετικά με τη διενέργεια αρχιτεκτονικών διαγωνισμών», στην οποία αναφέρεται η ως άνω αρχή, η οποία συμπεριλήφθηκε μάλιστα και στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4412/2016, υπό το άρθρο 376, όπου περιέχονται οι μεταβατικές

διατάξεις, και επομένως, όπως αυτολεξεί αναφέρεται στην εγκύκλιο, «...η Υ.Α. 26804..., όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ... εξακολουθεί και ισχύει καθώς οι διατάξεις της δεν αντίκεινται στις σχετικές διατάξεις του ν. 4412/2016 και ρυθμίζουν τους διαγωνισμούς μελετών όπως αυτοί περιγράφονται και εξειδικεύονται στους αντίστοιχους ορισμούς του άρθρου 2 του ν. 4412/16», επικαλούμενη συναφώς και σχετική γνωμοδότηση της ΕΑΑΔΗΣΥ).

11. Στην ως άνω κανονιστική απόφαση ορίζεται η απονομή βραβείων στους υποψήφιους των οποίων οι υποβληθείσες μελέτες / ιδέες θα κριθούν ως επικρατέστερες με βάση τα κριτήρια του διαγωνισμού και την κρίση (της ειδικώς προβλεπόμενης) κριτικής επιτροπής, τα μέλη της οποίας επιλέγονται με αυστηρά κριτήρια επιστημονικής κατάρτισης.

12. Σύμφωνα με την πάγια επί του θέματος νομολογία, η προκήρυξη δημόσιας σύμβασης αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης, που δεσμεύει τόσο την Αρχή που διενεργεί το διαγωνισμό όσο και τους διαγωνιζομένους (αντί πολλών βλέπ. ΣτΕ 1329/2008). Ειδικότερα, ο διαγωνισμός διέπεται κατά πρώτο λόγο από την προκήρυξη, που αποτελεί τη βάση της διενέργειάς του και αποτελεί κανονιστική διοικητική πράξη που ρυθμίζει τη διαδικασία ανάθεσης και καθορίζει τα λοιπά έγγραφα του διαγωνισμού, τα οποία όλα έπονται της διακήρυξης, ως προς τη σειρά ισχύος, όταν δε προκύπτει ασυμφωνία μεταξύ της προκήρυξης και της περίληψής της η οποία δημοσιεύεται, υπερισχύει η προκήρυξη ως ισχυρότερο έγγραφο (πρβλ. ΣτΕ 2845/2006, σκ.5).

13. Εξ άλλου, σύμφωνα με το ν. 2859/2000 και την πάγια επ' αυτού νομολογία, σε περίπτωση σύμβασης έργου (κατά τον ΑΚ - άρθρα 681 και επ.), κατά την οποία ο εργολάβος παρέχει τις υπηρεσίες του στον εργοδότη για την εκτέλεση του έργου έναντι αμοιβής για την οποία είναι υπόχρεος στην έκδοση τιμολογίων και την απόδοση του αναλογούντος σ' αυτά Φ.Π.Α., ο φόρος αυτός επιρρίπτεται στον εργοδότη, ακόμα και όταν αυτός απαλλάσσεται του φόρου (όπως το Δημόσιο), διότι αυτός είναι ο λήπτης των παρεχόμενων σ' αυτόν υπηρεσιών και υποχρεούται εκ τούτου στην καταβολή του, όταν ο εργολάβος προβεί στην έκδοση των σχετικών τιμολογίων, που τον υποχρεώνουν στην απόδοση του αναλογούντος σ' αυτά Φ.Π.Α.. Η ανωτέρω επιβάρυνση του εργοδότη δεν ισχύει μόνο στην περίπτωση που αυτός (ο εργοδότης) αποδεικνύει ειδική συμφωνία μεταξύ αυτού και του εργολάβου, με την οποία ο τελευταίος αναλαμβάνει την επιβάρυνση με το ΦΠΑ (βλέπ. ενδ. ΑΠ 271/2016, ΑΠ 1598/2011, ΕφΑΘ 3183/2016, ΤΝΠ - ΝΟΜΟΣ). Εξ άλλου το ποσοστό

και το ύψος του οφειλομένου ΦΠΑ διέπεται από διατάξεις αναγκαστικού δικαίου και δεν εξαρτάται από τη βούληση των συμβαλλομένων (ΣΤΕ 2455/09, 249/08). Ενόψει τούτων, ο τελικός δέκτης των αγαθών ή υπηρεσιών που παρασχέθηκαν δυνάμει της σύμβασης, έστω και αν αυτός είναι το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ, είναι εκ του νόμου υπόχρεος να καταβάλει τον οφειλόμενο φόρο προστιθέμενης αξίας, χωρίς η υποχρέωσή του αυτή να εξαρτάται από το γεγονός ότι δεν συμπεριλήφθηκε ρητή σχετική διάταξη στην καταρτισθείσα σύμβαση (πρβλ. γνωμ. ΝΣΚ 114/2000). Επιπλέον το Δημόσιο υποχρεούται να καταβάλει τον οφειλόμενο ΦΠΑ ακόμα και όταν στη σχετική διακήρυξη και στην καταρτισθείσα σύμβαση προβλέφθηκε (μη νόμιμα) απαλλαγή της παροχής του από τον φόρο αυτόν (γνωμ. ΝΣΚ 347/2012, 395/2010, 374/2004).

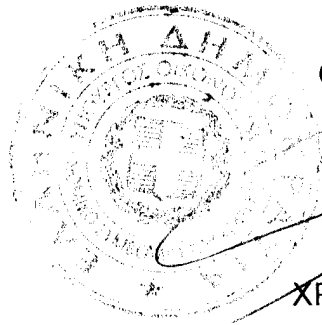
14. Στην προκείμενη περίπτωση, για την καταβολή των βραβείων του εν λόγω διαγωνισμού θα απαιτηθεί ασφαλώς η έκδοση τιμολογίων από τους βραβευθέντες, δεδομένου ότι πρόκειται για αμοιβή παροχής υπηρεσιών, κατά την έννοια τόσο του ν. 2859/2000, όσο και του νομικού πλαισίου των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών (ή «διαγωνισμών μελετών» κατά την ορολογία τόσο της σχετικής Οδηγίας της Ε.Ε. που αφορά έργα, προμήθειες και υπηρεσίες, όσο και του ν. 4412/2016).

15. Στην Προκήρυξη του διαγωνισμού δεν γίνεται ρητή αναφορά αν στο ποσό των βραβείων συμπεριλαμβάνεται ή όχι ο ΦΠΑ που θα κληθούν να καταβάλλουν οι βραβευθέντες, όμως δεν γεννάται αμφιβολία σχετικά με τη βούληση του δημοσίου να επιβαρυνθεί με τον αναλογούντα ΦΠΑ, δεδομένου ότι τόσο στην απόφαση Δ21/οικ 37/Φ.Α15/15-1-2019 του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία εγκρίθηκε η διεξαγωγή του διαγωνισμού, όσο και στο τεχνικό δελτίο του έργου που χρησιμοποιήθηκε για τη δέσμευση της απαιτούμενης δαπάνης, αναφέρονται τα καθαρά ποσά των βραβείων, στα οποία προστίθεται και ο ΦΠΑ. Ομοίως, η βούληση του δημοσίου για την επιβάρυνση του ίδιου, ως λήπτη των υπηρεσιών, με τον αναλογούντα ΦΠΑ, προκύπτει ευθέως και από την απόφαση Δ21/1221/Φ.Α15/1-10-2019 του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, περί έγκρισης του αποτελέσματος του διαγωνισμού. Η αναφορά επομένως, μόνο στην περίληψη της προκήρυξης, ότι στο ποσό των βραβείων συμπεριλαμβάνεται και ο ΦΠΑ, δεν μπορεί να υπερισχύσει της προκήρυξης και των λοιπών εγγράφων στα οποία αυτή αναφέρεται, ούτε και μπορεί να εκληφθεί ως ιδιαίτερη ρητή συμφωνία μεταξύ εργοδότη και παρόχου των υπηρεσιών περί επίρριψης του ΦΠΑ στους βραβευθέντες υποψηφίους, ανεξαρτήτως μάλιστα του γεγονότος ότι δεν προβλέπεται από το ισχύον εν γένει νομικό πλαίσιο

τόσο του δημοσίου λογιστικού, όσο και των δημοσίων συμβάσεων, η δυνατότητα της διοίκησης να επιρρίπτει στον αντισυμβαλλόμενο εργολάβο / προμηθευτή / πάροχο υπηρεσιών τη δαπάνη λόγω ΦΠΑ που θα υποχρεωθεί αυτός να καταβάλει στην φορολογούσα αρχή και επομένως μια τέτοια επίρριψη απαγορεύεται (βλέπετε ιδίως γνωμ. ΝΣΚ 374/2004).

Απάντηση

16. Εν όψει των ανωτέρω, έχω τη γνώμη ότι στα ποσά των βραβείων και των επαίνων του πανελληνίου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών, με τίτλο «Ανάπλαση του Κέντρου της Αθήνας», όπως αυτά προκύπτουν από την απόφαση Δ21/1221 /Φ.Α15/1-10-2019 του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία εγκρίθηκε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού, δεν περιλαμβάνονται τα αναλογούντα κατά περίπτωση ποσά ΦΠΑ, τα οποία βαρύνουν το δημόσιο και επομένως μπορεί να γίνει εκκαθάριση του ποσού των βραβείων και των επαίνων και η πληρωμή τους στους δικαιούχους.-

Ο ΓΝΩΜΟΔΟΤΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΚΙΔΗΣ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ